

Франчук Анна Сергіївна

Національного університету «Одеська юридична академія»,

аспірантка кафедри цивільного процесу

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАК СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Судова система України станом на сьогоднішній день піддається глобальній судовій реформі. Звичайно, судова реформа передбачає зміни у діючому процесуальному законодавстві. Так, 15 грудня 2017 року, набули чинності змін внесені у Цивільний процесуальний кодекс України, які в корні змінили цивільний процес. До таких змін слід віднести й виникнення нової окремої форми позовного провадження - «спрощеного позовного провадження».

Позовне провадження є основним провадженням цивільного судочинства, правова природа якого визначається особливостями відповідних матеріальних правовідносин, що характеризуються рівністю суб'єктів [1, с.11].

На думку С.В. Васильєва, позовне провадження являє собою провадження по вирішенню спорів про «суб'єктивне право цивільне» і спрямоване на захист порушеного або оспореного суб'єктивного цивільного права громадян та організацій [2, с. 117].

С. С. Бичкова зазначає, що «основним і найпоширенішим видом цивільного судочинства є позовне провадження». [3, с. 9]

Стрімке збільшення справ в порядку позовного провадження й призвело до виникнення «позовного спрощеного провадження» як спрощеної (прискореної) форми позовного провадження.

Таку новостворену форму розгляду справ в порядку позовного провадження слід розглядати через призму «прискореного судочинства».

С. В. Васильєв визначає прискорене судочинство як форму відправлення правосуддя по окремих категоріях цивільних справ, при якій для ухвалення рішення достатньою є наявність скороченого складу юридичних фактів і обов'язкових процесуальних дій [4, с.212].

Цивільний процесуальний кодекс України не містить чіткого визначення «спрощеного позовного провадження», проте детально ознайомившись з Главою 10 Цивільного процесуального кодексу України [5], можна виокремити ознаки, які характеризують дану форму позовного провадження.

До ознак спрощеного позовного провадження слід віднести:

- визначені передумови розгляду справ у порядку спрощеного позовного провадження;
- чітко встановлений перелік справ, які не можуть розглядатися в даному провадженні;
- відсутність підготовчого засідання;
- розгляд справи у відсутності сторін, крім випадків встановлених законодавством;
- відсутність судових дебатів.

В свою чергу В. В. Васильєв, погоджуючись з З.О. Папуловою, до ознак прискореного провадження відносить: 1) форма відправлення правосуддя; 2) визначення категорій цивільних справ здійснюється законодавцем у вигляді перерахування в закритому переліку; шляхом зазначення виключно спорів, що не підлягають розгляду в прискореному провадженні, або шляхом регламентації сукупності фактичних обставин, при яких така процедура можлива; 3) скорочення складу юридичних фактів, що передбачає наявність меншого фактичного складу, достатнього для винесення рішення по справі, ніж при розгорнутій процедурі. Крім того, відбувається скорочення обов'язкових процесуальних дій, що виходять від сторін та/або від суду, а також об'єднання цілей декількох стадій ординарного процесу [6, с. 9]. Здійснивши порівняльний аналіз норм цивільного процесуального законодавства та доктрини цивільного процесуального права, необхідно зазначити,

що ознаки, які характеризують «прискорене судочинство» та ознаки спрощеного позовного провадження є ідентичними.

Втілення такої форми позовного провадження в життя, як спрощене позовне провадження дає ряд позитивних моментів, а саме:

- захист порушених прав та охоронюваних законом інтересів в коротші строки;
- ефективний розгляд справи за наявними матеріалами у справі за відсутності сторін;
- зменшення навантаження у роботі суду;
- відсутність затягування процесу.

На підставі вище наведеного, можна прийти до висновку, що спрощене позовне провадження – це форма позовного провадження, з розгляду певних категорій справ, що характеризується спрощеною процедурою розгляду позову та прискореним розглядом справи по суті заявлених вимог.

Список використаної літератури:

1. Цивільний процес України: підручник / [за ред. Є. О. Харитонова, О. І. ХаритонОВОЇ, Н. Ю. Голубевої]. – К. : Істина, 2011. – 536с.
2. Васильев С. В. Гражданский процесс : курс лекцій / С. В. Васильев. – Харьков : Эспада, 2010. – 866 с.
3. Бичкова С. С. Цивільний процесуальний правовий статус осіб, які беруть участь у справах позовного провадження / С. С. Бичкова : монографія. – К. : Атіка, 2011. – 420 с.
4. Васильев С. В. Порівняльний цивільний процес. Підручник. – К. : Алерта, 2015. – 352 с.
5. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.
6. Папулова З. А. Ускоренные формы рассмотрения дел в гражданском судопроизводстве: автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. юрид. наук: 12.00.15. – Екатеринбург, 2013. – С. 193.